

Numerul 15.

Gradea-mare 12/24 aprilie 1898.

Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Fragmente din

Hero și Leandru.

Tragedie în 5 acte și 9 tablouri de Grillparzer, reprezentată pe scena Teatrului Național din București în seara de 25 martie 1898.*

ACTUL III.

HERO (singură.)

... S'a dus! .. O fi departe! .. Și poate nici odată
Nu-l voi mai întâlni ...

Să-l uit? .. Da! Uită-l, Hero! Remâi nevinovată!
Dorința, glas de ceruri, ți se va-ndeplini! ..

(Își scoate mantia și-o pune lângă fereastră.)

Acolo, fie-ți locul! .. În cutele-ți de aur,

Se-ascunde un tesaur:

Se-ascunde-ntreaga-mi viață, de când copilăriu;

Ca nepetrusă taină păstrează tot ce știi ...

Să dorm? .. Să dorm nu pot! ..

(Ia lampa și se uită prin odae.)

Ce larg! Ce zol e-n giuru-mi! .. În turnu-acesta, oare

Căți ani mai numără-voi, visând, ca-ntr'o-nchisoare

Și singură de tot? ..

(Lasă lampa și se rază de fereastră.)

Vai! .. Singură! .. Ce noapte! .. Ce noapte liniștită!

Sub stâncă, Helespöntul de-abi-l aud șoptind.

În colo, nici un șgomot. Privirea-mi rătăcită,

Nici o lumină-n zare nu vede licărind.

(Apropie lampa de fereastră.)

Prin negură, spre mare, trimete a ta rază!

Ca stea de mângăere apari la orizont!

În tine, călătorul nenorocit, să vadă

Scăparea, ce-l așteaptă pe-un țerm de Helespont!

... Dar nu se poate! Vin-o, prietenă iubită,

Și dormi la locul teu!

Nu bine fac, ci reu;

Iar fapta mea, aflată, n'ar sta nepedepsită.

(Ia lampa de la fereastră.)

Precum cu respirarea mea slabă de femeie

Sunt gata să te sting,

Tot astfel să se stingă și ultima scântee

A relelor, din lupta în care vreau să-nving.

(Pune lampa pe masă.)

Cum? .. Până-n vremea asta să nu fiu eu culcată?

E pentru-ntăia dată! ..

(Își scoate podoabele din pēr, cântând:)

Te sue sus

La mine-n nor, —

I-a ȝis un Ȟeu

Oerotitor.

(Se oprește, tresărind.)

Iar cântecul acesta? .. Că-ncearcă să-mi remăe

În minte, — e de geaba! Pe cei ce singuri sunt,

Nici lebede nici vulturi nu pot să-i mai mângăe:

Singurătatea n'are tovarăș pe pământ.

(Stă lângă masă și vede o liră.)

A! lira! .. Nici odată eu n'am cântat pe ea.

Un cântec înse numai din strunele-i de-aș scoate,

A mele gânduri poate

Că s'ar imprășciea.

Căci ele tot la tine, la tine sboară-ntr'una,

Frumosule străin.

Depart ești. Dar dacă ai auȝi vre una,

Vre una cel pușin

Din ale mele vorbe, în semn de neuitare,

Ȟi-aș ȝice: „noapte bună“!

LEANDRU (apărând la fereastră.)

Da! Noapte bună!

* Traducătorul a avut în vedere toate prescurtările și schimbările, făcute de artiștii de la „Hofburg“, în interesul acțiunii.

HERO (tresărind.)

Ce ?

Ce-i asta? . . Tu ești, Echo? . . Da! Glasu-ți tainic e!
O! salutare, nymfă!

LEANDRU.

O, nymfă! salutare!

HERO.

Nu, nu! . . Me-'nșel! . . Nu-i Echo! . . O umbră se
zărește . . .

E un bărbat . . se urcă . . de grătii stă ținut . .
Încearcă înăuntru să sară . . (Strigând.) Te oprește,
De nu vrei printr'un strigăt al meu, să fii pierdut! . .

LEANDRU.

O clipă, numai una, dă-mi voe lângă tine

Să stau să m'odihnesc;

Căci zidul drept, de piatră, picioru-abiă mi-l ține,
Și-n valurile mării o să me prăbușesc.

(Întră în năuntru.)

HERO.

Nu te mișcă! Și spune-mi ce cauți? Ce te-aduce?

LEANDRU.

Lumina ce-aici, sus,
Vădut-am cum străluce, —
Acea m'a adus.

--- --- --- --- ---
--- --- --- --- ---

HERO.

. . . Așă dară, vădend cum licărește
Lumina de la grătii, te-ai hotărît să treci
Înnot adâncă mare?

LEANDRU.

Da.

HERO.

Bine. Altă dată

Nu va mai sta aprinsă.

LEANDRU.

O, nu! Să nu mi-o iei! . .

Alungă-me! Ori cere-mi să plec și nici odată
Să nu mai viu! Cu mâna-ți omoară-me, de vrei, —
Dar nu-mi luă speranța ascunsă-n raza ei! . .
Când adineaori, singur, sdrobit de oboseală,

Coliba mi-am lăsat;

Când noaptea, răcorită de-a mării umedeală,

Mi se părea că-i una cu ceru-'ntunecat;

Când am vădut cât spațiu de tine me desparte

Și când, de doru-ți, groapa 'nainte mi-am zărit, —

Ca ultimă nădejde, pe celalalt țerm, departe,

O stea a resărit.

Ieră lumina-aceasta din turnul teu. Ferice,

Cu inima bătend,

Me aruncai în mare. Venit-am pân' aice,

Călăuzit de steaua frumosului meu gând, —

Și iată-me! . . Acuma, țî-o spui încă odată,

Alungă-me, de creți

Că-i bine! Poruncește-mi să plec și nici odată

Să nu me mai reveți!

Dar nu-mi răpi speranța! Nu-mi nimici divina

Putere-a mângăerei! Lumina! Dă-mi lumina!

HARALAMB G. LECCA.

A u r ! . . .

I

. . . Frigurile îl mai slăbiseră puțin. Galben, cu
ochii căduți în orbite, cu părul alb, lung și sbârilit, se
ridică în așternut. Se târi încet la marginea patului,
puse un picior jos pe scândurile reci de stejar, apoi
stătut la îndoială.

Se simțîa slab bătrânul, boala îl muncise reu.

Odaia eră mare, deșartă. Liniște adâncă domniă
în toate părțile.O rază mică de soare străbătea prin perdelele
groase, cenușii, jucându-se cu praful care se ridică
din mobilele roase de cari, mâncate de molii.Bolnavul remase câtva timp așă, ședend pe dunga
patului, cu ochii țințiți spre ușă, cu nervii încordați
de grijă.Fața lui suptă exprimă o dorință pe care o ur-
măria cu toată energia lui șubredă, frântă de friguri.Un sgomot, ca un scârțit de ușă, abiă audibil, îl
făcû să tresară și să se ridice cu o violență de care
nu l-ai fi cređut în stare.— Trebuie să vęd ce face . . . De ce me lasă
mereu singur? își đise.Ținendu-se cu amëndoue mânilor de spatele unui
scaun, se ridică în picioare.Însedar. Genuchii i se îndoira, casa se învęrtia
cu dęnsul.

Făcû un pas, apoi căđu ghemuit pe scânduri.

Ah! . . me poate fură . . jefui. Poate să me și
omoare ca pe un căne, — gemu dureros.Se târi iar în pat, unde se lăsă obosit de moarte,
pe perinele lui soioase.

— Ano! . . Ano! . . strigă răgușit.

Într'un târziu, o femeie înaltă, uscată, ca de vr'o
40 de ani, deschise puțin ușa, prin care își arătă în-
tęiu numai capul.

— Poțșeci ceva?

— Pe unde umbli? De ce nu stai cu mine? Pot
muri de sete . . me inecă tusa . . ție nu-ți pasă . .Ana intră în casă și închise ușa. Se apropie de
sobă scormonind focul aproape stins, apoi se opri în-
aintea patului stăpânului seu și dete din umeri.Vedea ea bine în ce hal ajunsese bătrânul, dar
tocmai de aceea nu-i mai păsă de dęnsul.

Destul a fost supusă, închinată.

Sunt doue-đeci de ani de când își petrece ea
đilele aci, lângă acest domn posac și singuratic.Și cum stătea Ana înaltă, nemișcată înaintea stă-
pânului ei, care închisese acum ochii și părea adormit,
peste fața ei albă, slabă, se lăsă ca un vël întu-
necat amintirea acestor ani petrecuți cu atâta amar
ș-atâta urit . . .El prinsese slăbiciune de hărnicia ei, femeia ti-
neră și deșteaptă a cărciumarului din sat. Iar bărbatul
își făcuse socoteala astfel: — O las pe Ana să slu-
jească la domnul Măria sa . . E sgărcit el, dar are
ea minte. Numai cu negoțul e greu într'un sat unde
oamenii nu beau.Ana se invoi în cele din urmă. Se sculă în fie-
care đî de dimineață, se îmbracă curată, își sărută co-
pilul, pe mititelul Petru, singura ei slăbiciune, apoi
plecă la curte. Seara se întorcea. Dar nici odată cu
mâna goală. În totdeauna se găsiu doue-trei ouă la
îndemână, vre-o bucățică de unt, brânză, pe cari Ana
le ascundea cu multă dibăcie în busunarul de sub șorț.

Gospodăria din casă a domnului Nistor eră toată pe mâna ei. Dênsa eră menajera, bucătăreasa, jupâneasa, fata în casă.

De tinerețe și veselie n'avusese parte. Tatăl ei vitreg o măritase de copilă după grecul din sat care, de altfel, eră și el român ca toți românii, Ion Bisorca îi dicea, dar fiind că ținea în cărciumă luminări, sare, chibrituri, și alte de ale negoțului, iar acest negoț îl adusese mai înteu un grec în sat, îi diceau și lui *grecul*.

Acest om învățase pe Ana că banul, banul e fericirea. Cine-i sărac, e ticălos și ris de lume; numai bogatul poate fi mulțumit și mândru... De aceea Ana stătea adeseori înorată, cu sprincenile ei negre și dese încruntate, și toată ziua nu-și deschidea buzele subțiri, strînse de olaltă. Încă de când îi eră băețaul în fașe, își tot frământă mintea, cum ar pute să-i adune bani, bani mulți, ca să-l facă mare, lăudat și fericit...

Bătrânul Nistor eră om vechiu și avea și obiceiurile învechite. Nici odată nu plecă de acasă. Mai bine de trei-deci de ani erau de când nimeni nu-și aducea aminte să-l fi vădut eșind din curtea lui vastă ca un domeniu, unde vara-iarna îl vedeai vecinic cu acelaș surtuc scurt, cenușiu, pe umere, plimbându-se, cu pipa în gură, în sus și în jos, inspectând, certându-se cu rindașii. Nu avea prieteni și nu venia nimeni la el afară de arendașii lui, negustorii și oamenii legii, cu cari avea afaceri din când în când și pe cari îi primia în grădină sau în odăile pentru slugi.

Castelul avea un aer sombru, închis în totdeauna ermetic cu obloane de fer și uși masive de stejar ținute cu cuie mari, incuiate cu zăvoare grele și înțepenite pe dinăuntru cu drugi groși de fer.

Prin acoperișul stricat pe ici pe colea, se strecură ploia și muiă zidurile cari începeau a se sfărîmă într'o parte a locuinței, remasă de mult nefolosită. Pe păreții din față vremea zugrăvisse pete mari, negre și verzi.

Numai balconul închis cu sticlă rămăsese tiner și strălucia misterios, reflectând razele soarelui, care se ascundea îndărătul munților Bihorului.

Cu toți cei opt-deci de ani ai sei, bătrânul se ținuse bine până mai zilele trecute. Dar acú îl ajunsese o răceală și-l pusese în pat. De-odată-i sleise toată puterea.

O tusă rea îl deșteptă din somnul ușor de care fusese cuprins.

— Ano, grăi încet, cu ochii bulbucăți și roșii, Ano, nu me lăsă...

Ana se apropie de el și îl ridică între perne.

— Ceaiul, Ano... dă-mi ceaiul...

Ana bombăni ceva, deschise un dulap și scoase un pahar plin cu ceva lichid negru.

Bolnavul apucă paharul, dar abia îl atinse, se dele îndărăt cu spaimă.

— Ce-i asta?

— Ce să fie? Ceai, respuse ea.

— Dar de ce-i așa de negru? Și e rece.

— Stai, să ți-l încăldesc.

El o privi țintă în ochi.

— Vrea să me otrăvească, își duse îngrozit.

„Ano, îngână apoi, lasă, nu-mi mai trebuie, du-te, du-te tu acasă... o fi târziu și ai vrea și tu să te culci...”

Ana remase uitându-se lung la dênsul.

— Or nu, stăi, strigă acum bătrânul, nu me lăsă singur; șeți colo pe scaun...

— O fi înebunit, își duse Ana punând paharul pe masă și zimbînd cu dispreț.

Bolnavul se ridică tremurând și apucă de pe mescioara de lângă pat un carnet zdrențuit, carnetul lui de socoteli.

Își răzîmă cotul de masă și adunându-și toată puterea, prinse creionul și scrise câteva rënduri. Lite-rile făcute nu se puteau înse citi. Erau niște șgrieturi strimbe ca degetele lui nodoroase.

Rupse fila scrisă, o strînse și duse Anei:

— Chiamă-l pe Luca.

— Să-l chem aci? întrebă ea nedumerită.

El dete din cap rerăbdător.

— Du-te și-l cheamă, duse încă odată.

Ana se mișcă șovăind, cu ochii mereu la scrisoarea pe care el o ținea în mână; ce-o fi avënd? ce o fi scrisoarea aia? ... apoi eși.

Peste puțin se întoarse cu un băețandru ca de vr'o 16 ani.

Luca eră un copil găsit și avea slujbă să îngri-gească câinii de la curte. Și pare că luase și el ceva din firea tovarășilor lui de masă și de jocuri: se lipia de stăpânul seu cu o credință care nu părea a fi de om.

Intrând în casă, copilul remase un minut zăpă-cit cu spatele propite de ușă, învêrtindu-și pălăria în mâni.

Stăpânul seu îi făcú semn, și el se apropie încet și fricos de dênsul.

— Luco, grăi bolnavul, ia tu scrisoarea asta și o du la Brustureni, la doamna Măria-sa Cozma... Du-te numai decât... Spune-i că mi-e foarte reu, să vină până la mine... Să vină chiar în noaptea asta. Ai înțeles?

Băiatul își scutură pletele moi de păr galben, care îi cădea în ochi, își șterse fața cu mâneca că-mășei; apoi lungind din gât și căscând mari ochii verzi, duse apăsât:

— Da, domnule, am înțeles. Să duc scrisoarea la Brustureni la doamna Măria-sa. O duc. Dacă plec acum până pe noapte me și întore cu dumneaei!

Luă scrisoarea și o băgă în mâneca șubei, pe care o legase mai întei bine la gură.

— Du-te... Du-te... mormăi bolnavul lăsân-du-se pe spate cu ochii închiși, — să vină... ori cum mi-e soră...

Luca eși.

Ana ar fi voit să fugă după el, dar se gândi și remase.

Bătrânul, puțin câte puțin, se mai liniști. Bombânind mereu cuvinte neînțelese, se întoarse cu fața la părete și ațipi iar.

Ana se apropie încet de căpêteiul patului și remase aci multă vreme nemișcată. Fața ei eră mai întunecată ca ori când; un gând greu par că eră înfipt în trăsăturile ei aspre, tăiate ca în piatră.

Când se convinse că stăpânul ei adormise destul de adânc, se aplecă spre el și îl examină cu băgare de seamă.

— Să mai incerc odată! își duse îndreptându-se. Mâne va fi prea târziu...

Se aplecă aproape în genunchi, și pândind cu resuflarea înecată fața bolnavului, vèrî cu multă precauțiune mâna sub perini... Scoase o legătură de

chei, le strînse bine în mână și fără sgomot se depărtă.

II

Luca, băiatul, mergea de două ciasuri într'o vale lungă și pustie, când de o dată zări turnul roșu al bisericii de la Brustureni.

Eră prin novembre. Se înserase și eră frig. Picioarele lui goale se roșiseră ca fripte în noroiul rece și cleios de pe drumul de țară. Vântul trecea prin șuba lui veche și tocită, pe care însă dar o stringea împregiurul trupului subțire, să-i țină de cald.

Satul e strimtorit între două dealuri stâncoase. Casele sânt foarte mici, lipite cu pământ, nevăruite și acoperite cu paie. Fumul ese ca o abureală groasă prin acoperișurile înegrite și umple ulița de un miros de paie arse.

Ferestrele caselor sânt astupate cu scânduri. Numai ici colo la câte o casă mai nouă se zărește câte o bucătică de sticlă potrivită la mijlocul scândurii.

De-alungul satului curge un përiu mititel ce faie ulița în două, drept la mijloc.

Câte odată, când ploile sânt multe, përiiașul crește așa de mare încât duce casele țeranilor, cari fug cu copiii în brațe și își târăsc vitele sus pe deal.

Përful se varsă în fundul satului într'o vale frumoasă, care curge repede și sgomotoasă în albia ei largă.

Remășițele unei mori stricate și câteva grinzi aruncate pe mal din școala satului pe care a luat-o apa din temelie, sânt dovețile celei din urmă inundării.

Peste vale nu e punte, nici pod.

Țeranii trec prin apă, care de obicei nu e mare. Numai malul e pieziș, și e greu când carul e încărcat cu fân sau porumb; căci holdele sânt dincolo de vale. Când apa este mare, țeranii ocolese prin satul vecin unde este pod.

Dincolo de vale, în dreapta, cam în coastă, se întinde o pădure frumoasă, deasă și tineră de par că ar fi tot arbori sădiți.

Din verdeața acestei păduri resare o casă mare, albă. E curtea doamnei Cozma, văduva fostului comite al Oradei, faimosul Cozma.

Văduva locuía, de la moartea bărbatului ei, retrasă la această moșioară săracă. Și dacă fratele ei de la Duceava eră posac, avar, o fire de pusnic, dna Cozma nu semănă de loc cu densusul.

De când se măritase din casa părintească de la Duceava, după Cozma, om care se pricepuse să impună lumii, ea trăise o viață splendidă și fără griji. Preocupată mereu de frumusețea ei, de eleganța toaletelor, de plăcerea petrecerilor sgomotoase, nu băgase de seamă cheltuelile exagerate și ușurința bărbatului ei în care se încredea orbeșce.

Se deșteptă numai atunci, când după moartea lui creditorii începură a se ivi unul câte unul luându-i toată averea, până când ajunse ipoteca și pe această mică moșie unde se refugiasse.

Acum își frângea mâinile și se luptă adese-ori cu cele mai mari neajunsuri.

Dna Cozma suportă cu atât mai greu această soartă, cu cât avea o fată, singura ei copilă, pe care trebuia să o facă părtașă la suferințele ei.

În ciasurile de amară desnădejde, averea fratelui ei de la Duceava îi eră singurul gând luminos.

Bătrânul eră supărat pe ea și nu voia să o ajute cu nimic. Nu putea să-i ierte risipa și luxul făcut.

— Ce va fi cu sârmana fată? obiceiului să dică: vai de viața ei!

Dar grija aceasta pentru viitorul fetei întări nădejdea într'un plan, deja chibzuit, în mintea mamei.

Prindea ocasiunea să-l împace și să stăruiască pentru un testament în favorul Corneliiei; ceialalți doi frați ai bătrânului aveau ei destul cu averea lor.

Vestea adusă de Luca venia ca un trăsnet asupra capului văduvei. Nu pregătise nimic. Îl știuse tare încă, sănătos.

Dacă ar muri înainte de a sosi ea la densusul și înainte de a-și pute realiză planul?...

Se informă de la băiat despre starea în care se găsea bătrânul.

Luca îi spuse că stăpânul seu zăcea de vre-o zece zile. Dar ați când a plecat de acasă, el cu mâna lui i-a dat scrisoarea, vorbea și nu-i eră tocmai așa de reu.

Doamna Cozma prinse curaj. Își făcù repede pregătirile de drum. Dând câteva porunci servitoarei, îmbrățișă pe Cornelia și plecă.

(Va urmă.)

CONTANȚA HODOȘ

Un sfat. Un diar din Germania publică următoarele sfaturi pe cari noi le reproducem, recomandându-le cititorilor și corespondenților noștri ca foarte folositoare.

1, Dacă vrei să comunicii ceva vreunei gazete, scrie repede, fără a sta mult la îndoială și trimite-o imediat, căci lucrul care e nou cât te gândești, este peste câteva zile prea vechiu.

2, Fii scurt: prin aceasta îți economisești și ție și redactorilor un timp prețios. Principiul teu să fie „fapte, iar nu frase“.

3, Fii clar, nu scrie cu creionul, ci numai cu cerneală și scrie citeț, mai ales numele proprii și cifrele, și pune mai multe puncte, de cât virgule.

4, Nu scrie nici odată „ieri“ sau „ați“ ci pune data hotărîtă a zilei.

5, Nu corectă nici odată un nume sau un număr, mai bine șterge tot cuvântul și scrie-l alături din nou...

6, Principalul: Nu scrie nici odată pe amândouă fețele hârtiei. O sută de rânduri pot fi tăiate, date la cules și culese în câte-va minute, pe când dacă articolul este scris pe amândouă fețele hârtiei, trebuie să stea la același lucrător până îl culege câte două-trei zile și d'abiă în a patra zi se pune în gazetă.

7, Dă, totdeauna când scrii redacției, adresa ta exactă și numele teu adevărat, căci scrisori anonime nu pot fi luate în seamă de redacție.

Iată sfaturile pe cari ar trebui să le urmeze toți câți au de corespuns ceva la redacția vre-unui diar, ca să fie bine și în binele diarului și într'acela al corespondentului.

CAPRELE NEGALANTE.

Schițe din Italia.

Roma.

(Urmare.)

Area forului și columna lui Phoca.

Stând pe ruinele negricioase a templului lui Cesar în direcțiunea spre Tabularium, avem înaintea noastră area Fori, adeca forul în înțelesul strict al cuvântului, care eră imediat lângă locul numit Comitium, de care deja ne-am ocupat. Area e plină cu ruinele cari arată pompa și strălucirea veche. Multe din sfărimatele de piatră apar a fi fost statue de a Victoriei ori a bărbaților de renume și multe alte trofee și monumente. Aici în mijlocul forului se ridică columna lui Phoca. Precum se vede din inscripțiunea ce se poate ceti pe treptele ce formează basa columnei, a ridicat-o exarchul Smaragdus în an. 608 d. Chr. „în memoria domnului seu cel bun, blând și grațios, pentru nenumăratele sale binefaceri, pentru confirmarea păcii și păzirea libertății“. Și cine a fost domnul acela bun și blând? a fost demnul Phocas, care din ostaș gregar ajungând pe tronul resăritului, a devenit cel mai teribil tiran.

Smaragdus înse, stêlpul ce sustă și ađi, nu cu multă trudă și arte l-a ridicat, ci l-a cules din ceva edificiu vechiu și cât se poate mai simplu l-a aședat și construit în locul unde se află.

Rostra.

Unul dintre cele mai însemnate monumente din for a fost rostra, adeca un fel de incintă a cărei ruine se pot vedé în partea vestică a forului. N'a fost rostra abună-oară ca amvon ori catedră, cu ce mulți o aseamănă ađi, ci a fost un fel de movilă ori cu alt cuvânt incintă, de pe care oratorii, încungiurați de prietenii lor, vorbiau la popor; totodată serviá și de un anumit loc, unde erau espuse monumentele ce vestiau evenimentele mai însemnate și numele bărbaților celebri. Așá de es. pe rostra erau aședate cele 12 table de piatră, pe cari erau scrise legile, ca ori și cine să le poată ceti; columna rostrata alui Duibis, care a invins pe puni, împodobită cu mai multe părți anterioare de corábii (prora) și cu lopeți de plutit; apoi statuele alui Camil, Pompei, Sulla, Cesar și a iurisprudentialui Sulpiciu Rufus. Lângă rostra eră solarium, orologiul solar, adus de Valeriu Messala din Sicilia. În scurt, rostra a fost un loc sfânt, pe care scriitorii romani adese-ori o numiau de biserică. În treaga istorie a Romanilor ará împreună cu acest îngust loc. Din acest loc a vorbit bărbații cei mai renumiți: bêtărânel Cato, Scipio Africanul, Grachii, Liciniu Cras, Cicero și alșii mulți. Nu odată a vorbit de aici cel mai renumit orator din vechime Cicero, care totdeauna incatená, fasciná și răpiá cu sine poporul; și tot poporul acela care-l aplaudá cu însufleșire a trebuit să-l și deplângă vedându-i capul tăiat și aședat de Antoniu pe pârcaumul rostrei.

Cu Cicero a dispărut și luceafêrul oratorilor romani. Cesar a intenționat demolarea rostrei, dar a îndeplinit-o Antoniu, care în anul 42 în. de Chr. a zidit alta în partea vestică a forului. Și aceasta eră ornată cu statue și trofee, cari din timp în timp erau schimbate cu altele. Traian a reconstruit rostra, dar sub domnirea împêraților a amuțit și libertatea cuvântului, și așá epoca de aur a oratoriei romane a încetat, când apoi și rostra serviá numai de loc de unde se vestiau poporului poruncile și orênduecele domnie torilor. Doue scene de vestire se pot vedé pe cele doubtabile de marmoră descoperite în an. 1872 și aședate în apropierea columnei lui Phoca.

tului, și așá epoca de aur a oratoriei romane a încetat, când apoi și rostra serviá numai de loc de unde se vestiau poporului poruncile și orênduecele domnie torilor. Doue scene de vestire se pot vedé pe cele doubtabile de marmoră descoperite în an. 1872 și aședate în apropierea columnei lui Phoca.

Arcul de triumf alui Septimiu Sever.

Dintre monumentele forului roman mai în urmă am lăsat acela, care a contrastat mai cu tărie furiei atât a timpului cât și a mânilor barbare: Arcul de triumf alui Septimiu Sever. Acest monument înalt de 23 m., lung de 25 și lat de 10 m., a fost înălțat în onoarea lui Sever, a învingătoriului popoarelor din Mesopotamia, (parții, arabii șcl.) și a fiilor sei: Caracalla și Geta. În inscripțiunea care se poate ceti și ađi, e pomenit numai Caracalla, de oare-ce acesta după ce a ucis pe frate seu, i-a șters și numele de pe arcul de triumf; și după moartea fratelui ucigaș n'a mai cugețat nime la restitutio în întregum. Stând și profund meditând în fața acestui arc de triumf, m'am încercat să cetese de pe el și aceea, ce nu se poate vedé, adeca că: rara concordia fratrum. E zidit din marmoră adusă din muntele Pentelic și are trei porți cu boltitură, doue mai mici și una, în mijloc, mai mare.

De la arcul de triumf alui Septimiu Sever avem să ne reîntoarcem spre apus de alungul căii sacre până la biserica lui Romul, de care deja ne-am ocupat, și aici în apropiere, în afară de for vom aflá:

Templul deitei Venus și a Romei.

Stă scris, că planul bisericii acesteia l-ar fi făcut ênsuș împêratul Adrian, tot el a supraveghiat și zidirea. Din ruine se poate deduce, că a fost o biserică colosală, avea un portic cu doue șiruri de coloane de granit lung de 150 m. Eră împărțită în doue părți, având doue departamente separate și și doue fațade, cu toate aceste eră considerată de un singur templu. Întrarea se făcea din doue părți, de cătră for și din partea de cătră Coloseu; fiind Venus deita frumșetei, de sigur că mulți îi vor fi cercetat biserică, că numai astfel se poate esplică intrarea duplă. A fost acoperită cu bronz, ađi mai sustau numai ruinele departamentelor. Biserica aceasta e de mare însemnătate pentru archeologi și din acel punct de vedere, că în padimentul de marmoră se află scobite niște contururi, cari representă prima mapă a Romei vechi.

Adaus la templul Romei și a deitei Venus din for, în locul punctului unde se face pomenire de mapa Romei.

Aflu de bine a notá la acest loc din punct de vedere al archeologiei, că pe timpul lui August s'a constituit o comisiune sub presiul lui Agripa, gine-rele lui August, cu scop de a prelucră statistica a întreg imperiului roman. Scopul s'a îndeplinit, și Agripa pe basa datelor statistice, intenționase redigiarea unui atlas, dar în restimp a murit. În an. 7 în. de Chr. August a dispus că... *excomentariis Agrippae* să se gătească o mapă; dorința i s'a împlinit, și mapa „orbem terrarum urbi spectandum“ s'a aședat în porticul lui Polla. Aceasta apoi a putut servi de analogie mapei lui Septimiu Sever, care s'a aflat între ruinele templului Romei și a Vinerei, de unde a fost transpusă în Palazzo Fornese. De aici, la porunca pontificalui

Benedict, a fost aşezată în pereţii foşorului de la muzeul capitolin. Suprafaţa mapei aflate e de 50 metri □. Referitor la mapa aceasta, foarte potrivit observă Mommsen, că în toate oraşele imperiului roman a fost câte o mapă ca asta. Tot aici între ruinele menţionate s'a aflat pe o lespede un fel de graffiti, sgrârieturi, cari reprezentau contururile mapei a oraşului etern, şi aceasta se dice, că ar fi prima mapă a Romei.

După vizitarea acestor ruine, reîntorcându-ne iară în via sacră, numai decât ne stă înainte

Arcul de triumf al împăratului Tit.

După cum vedem din inscripţiune, l-a ridicat senatul şi poporul roman, în onoarea lui Tit, fiul lui Vespasian. E construit din marmoră de Pentelic (un munte în apropierea Atenei) şi e împodobit cu basreliefe superbe; (basso-relief înseamnă sculptură pe un fond neted); de şi e mai mic ca celelalte arcuri de triumf cari mai sustau, şi de şi are numai o arcadă, totuşi în al său gen, e unul dintre cele mai frumoase şi mai bine conservate între monumentele cari au persistat până în ziua de azi.

Că pentru ce s'a ridicat acest arc pompos în onoarea lui Tit, — ne spune istoria. A ocupat şi derinat cetatea Ierusalimului, ceea ce a fost o acuziţie de mare însemnătate. Şcim, că acolo se întreţineau cărturarii şi fariseii cei vestiţi, apoi mai vârtos pe ceşti din urmă, adeca pe farisei, totdeauna şi în tot locul îi puteau oamenii folosi şi încă cu rezultat. Aşa a fost asta atunci, aşă e şi până în ziua de azi.

Sculptură în relief din evul vechiu mai frumoasă şi mai bine conservată ca cea din partea superioară a acestui arc, n'am aflat nicăiri. În partea stângă Tit, triumfătorul, şede pe o trăsură de patru cai trasă, frânele le are în mână o femeie; o altă femeie, ce reprezintă pe zeiţa Victoria, îi pune pe cap cununa învingerii; o grupă de soldaţi îi precede, alta îi urmează. În partea dreaptă e reprezentată o parte cu mult mai interesantă a pompei triumfale, care precedează trăsura: preoţii jidovilor în haine spintecate, cu mâinile legate şi o mulţime de prizonieri ferecaţi, masa de aur cu vasele sacre, trompetele de argint, cari ar fi fost destinate să anunţe ajunul naşterii lui Mesia, a Domnului Christos, candelabrele de aur cu şapte ramuri şi multe alte obiecte aduse toate din biserică din Ierusalim; toate aceste le poartă pe umeri soldaţi încoronati. De asupra acestora în mijlocul boltitului un cal înaripat îl răpeşte pe Tit spre cer, ceea ce ar însemna o alusiune la divinizarea lui.

În inscripţiune lui Tit i s'a dat atributul de „divus“ adeca de divinizat, ceea ce poate servi de document la impregiurarea, că arcul a fost ridicat după moartea lui, adeca sub Domitian. Mai sunt şi alte multe figuri pe arc, cari nu le putem toate înşira aici.

Se dice, că iudeii cari mai de demult locuiau în partea oraşului numită ghetto, nici pentru o lume n'ar fi trecut pe sub arcul lui Tit şi că totdeauna îl priviau cu cea mai mare oroare. Am cetit despre împăratul Tit, că despre ziua în care n'a lucrat nimic şcise: „Diem perdidit“ (am pierdut ziua.) Viaţa şi faptele lui le cunoaştem din istoria profană, şi nu e aici locul să ne ocupăm mai în detaliu de el, înse ca să ne formăm ideă despre imparţialitatea(?) ce apare din istoria a unui rabin, referitor la soarta vieţii lui Tit, voi enară ceea ce am cetit despre el, şi anume:

După povestirea rabinului istoric, derimarea Je-

rusalimului a adus o foarte mare nenorocire asupra lui Tit. Când a păşit cu vasele sacre a bisericii lui Solomon pe pământul imperiului roman, i-a intrat în nas o muscă, care străbătând până la creier, timp de 7 ani, ziua noaptea i-a cauzat chinuri grozave. Au fost consultaţi toţi doctorii Romei, Egyptului şi din alte ţări şi nici unul n'a şciut află medicină în contra muscei. Odată din întâmplare trece Tit pe lângă oficina unui faur, când auşind musca zurăitul ciocanelor, numai decât înceată cu sbârăitul şi Majestatea Sa devine sănătos. De aci încolo ori cu ce se ocupă împăratul, totdeauna trebuia să fie lângă dănsul un faur, care să bată ferul încă şi atunci când nu era cald. Cura aceasta i-a folosit, dar numai 30 de zile, căci musca înşeleaptă şi resbunătoare(?) după ce s'a datat cu zurăitul ciocanului, iară ş-a început operaţia în capul împăratului. În fine a murit şi Tit, ca şi alţi oameni, când apoi medicii au cercat ca să afle musca, a şi aflat-o, şi spre marea lor mirare, era cât o pasere de mare, din ceea ce rabinul savant a făcut deducerea, că împăratul pe zi ce mergea tot mai mari şi mai grozave chinuri suferia.

Istoria rabinului e pe cât de caraghioasă pe atât de tendenţioasă, dau înse cu socoteală, că prin aceasta i-a plăcut a face alusiune la remuşcarea conştiinţei lui Tit, care — după inchipuirea sa — l-ar fi neliniştit pentru derimarea Ierusalimului.

De şi monumentele două din urmă nu aparţin forului roman, totuşi le-am cuprins în descrierea aceasta fiind în imediata lui apropiere. Şi cu aceste am terminat plimbarea făcută în forul roman, în acel loc, de unde timp îndelungat s'a guvernât mai toată lumea cunoscută pe atunci, şi unde au petrecut bărbăţi ca aceia, despre cari şcise Mommsen, că istoria lumii fără de ei n'ar ajunge nimic. Aşă e, pentru că nume celebre şi fapte glorioase sunt legate de fiecare monument şi de fiecare ruină din forul roman.

Amfiteatrul lui Flaviu sau Coloseul.

Plin de admirare stând înaintea acestei zidiri gigantice îi vine să şcise: Nunc venio ad fortissimum (non virum sed) — Colosseum. Împăratul Flaviu Vespasian după reîntoarcerea din bătaia purtată în contra jidovilor, a zidit amfiteatrul acesta. El a început a-l zidi, dar l-a terminat Domitian. S'a zidit pe locul unde era lacul ce se află în casa de aur alui Nero. Familia lui Vespasian, condusă de ura nedumerită faşă de Nero, a demolat casa măreaşă şi de o bogăţie fabuloasă alui Nero, a nimicit statua colosală care reprezentă pe Nero în forma şcului Apolo, a secat lacul şi a pustiit grădinile pompoase, şi pe locul acestora a clădit cel mai mare amfiteatru din toată lumea. Aici era centrul Romei vechi. Beda V, scriitor din secolul VIII, l-a numit prima dată de Coloseu, pentru mărima-i gigantică. Se mai numeşte şi Amfiteatru, adeca două teatre de formă eliptică împreunate la oală. Tot Beda venerabilis a şcis despre Coloseu: „Până va sustă Coloseul va sta şi Roma; cu căderea Coloseului de odată va căde şi Roma; cu căderea Romei şi lumea va căde“.*

A fost zidit în timp de patru ani, la zidire a lucrat mai mulţi iudei aduşi ca sclavi din Ierusalim, dintre cari 12.000 au cădut jertfa muncii grele. Periferia la exterior e de 525 m. şi înălţimea de 50 m..

* Beda venerabilis, Collect. c. 3. de bell.

avea doue porți, una a viilor, cealaltă a morșilor. Pe una intrau gladiatorii, pe alta erau transportați morții. Deschiderea solemnă a durat 100 de zile, și în acest restimp s'au luptat aici 5000 de fiare sălbatice spintecându-se una pe alta, întru delectarea publicului în număr de 100.000, pentru că atâți oameni puteau încapa în Coloseu.

Acesta e locul unde curgea sângele alor sute și mii de oameni și de fiare sălbatice. Acesta e locul, unde s'a vărsat, pe timpul persecuțiilor, sângele alor mii și mii de creștini, cari fără nici o vină, numai pentru că erau creștini, erau prinși și aruncați în arena amfiteatrului de pradă fiarelor sălbatice flămânde, întru petrecerea și delectarea poporului roman. Oribilă petrecere a timpurilor tirane! Ceva mai tiran și mai grozav n'a putut fi, decât suspinul ultim al gladiatorilor muribunzi, cari plini de ura infernală față de omenime, în ultimele momente ale agoniei esclamau: „Ave Caesar! morituri te salutant“.

Și ce e de admirat? aceea, că filosofii timpului de atunci despre toate aceste tac, nu scriu nimic. Nici unul n'a avut bărbăția ca să le dică omenilor tirani: mai sălbatice e acela, care le privește crușimile aceste și se delectează în ele, decât fiarele cari se spintecă una pe alta. Ba că se știe, că Seneca nu departe a locuit de amfiteatru, și a scris despre multe și frumoase lucruri.

Timpul tace și trece, ba putem dice, că zboară, trec și se nimicesc și popoară, și iară vin altele în loc; în scurt, se schimbă toate, se schimbă și gustul oamenilor. Ați le mai place a ascultă cântarea și privi dansul silfidelor în formă de balet, și în loc de gladiatori se delectează în personajii groțești, cari fac seamătorii în circuri; ați suplinește totul clown-ul.

Astfel s'a schimbat și Coloseul, ați ne vestește trecutul îndepărtat prin ruinele sale și nu se aude mai mult înaintea logei, acoperită cu aur și purpură, a împăratului glasul desperat al gladiatorului ce strigă: Ave Caesar! columnele pompoase de stil doric, ionic și corintic le-a nimicit cutremurul de pământ, materialul mai bun l-a purtat oamenii și l-a folosit la edificarea de palate moderne, și din zidirea uriașă mai vedem abia a treia parte, și aceasta a ramas numai prin întrepunerea alui velo a științei ce se numește arheologie.

În locul unde, sub domnia puternicului și crudelului Diocletian, sângele atâtor martiri au văpsit pământul și trupurile unse cu reșină atâtor oameni au dat lumină, ați se află implantată crucea, care eschide ori ce crudelitate și care ne admoniază și ne învață crucea, la aceasta nu crucea e vina, ci aceia cari se uită ca să onoreze și să cinstească crucea.

Aruncând o privire în internul Coloseului, vedem cum locurile pentru public erau împărțite în 5 clase: în rândul prim, în parter, era locul destinat pentru familia împărătească, pentru senatori și alți oficiali superiori, în al doile ședeau cavalerii, în al treilea și al pătrulea civii romani, iar pe bancele de lemn din șirul al cincilea de asupra aveau loc femeile și poporul. În secolul al VI după Chr. încă venia poporul la Coloseu, de atunci încoace a început a deveni pustiu. Afară de etagiul al doile și al treile, celelalte se pare a fi zidite pentru eternitate, căci mai sustau și ați. Creptăturile dintre ziduri ați le astupă cu cement și treptele vechi le întregesc cu alte noue, așa că te poți urca până la ferestrele din partea superioară.

(Va urmă.)

T. BULC.

Nu-î ūom sē nu sǎ tceamǎ dē muierē!

(În dialectul bǎnǎțǎnesc.)

(Urmare.)

Dar tu ciudgitulie, un pic dē pǎpucariel cīe iesci. Tce nǎscocorǎsci⁶⁴ ca un cocoș pentru cǎ muierē: tce n'vațǎ cum sē fi cumintce. A ba! Tu-ai vrīa sǎ fi mai marīe 'n casǎ! Cum ai mǎi batce tu alīe⁶⁵ birturi! — Noa,⁶⁶ c'aia iar mǎi trēbuf Nuși, și intr'un an, ar avea dīn teinīe un pīedgie varǎ, stringīe iarnǎ: Dar aia n'o fi; cǎ dacǎ noi muierille am lǎsǎ prē voīa voastrǎ a bǎrbaților, nu prē voi v'ar vinuī lumea, cī-ar dzicīe: „dǎ-l amarului, cǎ muierēa i nīe-bunǎ daia-i bǎrbatu bețiu, lenos, ruptcīgos,⁶⁷ sērac ș. a.

Și cīe credgeți c'a dzīs pǎpucariu nostru Sandu la toate boscorodgiturile⁶⁸ Doichi? — Baș ūel ice⁶⁹ c'o spus lu un⁷⁰ ūom, cǎ o tǎcut milcom,⁷¹ n'o mǎi vrut sǎ-ș batǎ boiu⁷² cu ea, c'atunci ar fi și mǎi îndirjito,⁷³ cī-o lǎsat-o sē vadǎ cǎt poatce ducīe, sciind cǎ dī la o vrīemīe o sē tǎbǎrascǎ,⁷⁴ ș-o sē sǎ lasǎ, prēcum așǎ o și fost.

Uom cumintcīe, ca tot ūomu, n'o sē sǎ prīndǎ cu muierille rēle de gurǎ!

Dupǎ ce-o plīecat Dochia, o vīnit și baba Siminica, o ceicǎ⁷⁵ a Nuși; asta vēdzīndu-și nepoata cu ochiī roșī, o intrēbǎ cǎ dē ce-o plāns? Asta dēloc⁷⁶ ințēlīesce cǎ undge-i buba, și sē prefǎcū cǎ 'ncrīemēnīesce dē mirare și dzīsǎ, bǎtēnd în palmīe: „Vaido ūeū-o copille tu-re,⁷⁷ cīe mai fuī ūeu rēnduītǎ s'aud-o! Sēraca-mī dē minīe! Sǎ taci copille tu sē nu tce mǎi sfātuīescī la cīineva, cǎ iscī dē risu genī! Cīine-o mǎi audzīt sē fiē ūom sē nu sǎ tceamǎ dē muierē! Așǎ i locu lu soru-mea, așǎ-i trebuīe! I-am spus ūeu ūeī, cǎ tu iscī dē neam rēu, sǎ nu-ș mǎritce fata dupa teinīe! Ea nu; cǎ tu iscī copil blānd! N'o sciut stīna cǎ 'n c. ru blāndului ūī sǎlașu dracului! Apoi ia-l la dascāritce, pānǎ-l fǎcū cǎrpǎ!⁷⁸ Atunci o 'ntoarsǎ șī ea cu binīelīe, și inchieīe: așǎ cu ceica; trǎiți binīe în cīuda dușmanilor crēpīe fīerea 'n ūeī sē crēpīe! ș-as-cultǎ dē Nușǎ, cǎ ea-i gloatǎ⁷⁹ cumintce, și nu ț-o ūmblǎ rēu!

Dupǎ cīe plīecǎ ș-asta, vīni maū pǎpucāriți, cǎ-i abǎturǎ toatǎ apa prē boruga⁸⁰ ūeī, și mǎroasǎ⁸¹ stetce⁸² înaintcea bǎrbatului dzicēnd:

— Noa, acnu-ți audzīs pocaina,⁸³ daia tǎcuși ca și pīescīlie! Audzīs prē doda Dochia cǎ dē nu dgīdgīa⁸⁴ ea ghiolduri⁸⁵ și prestē ghiērǎ lu nenea Rusālin ala⁸⁶ ūeī, astǎdz ar fi nīiescīe vai ș-amar dē ūeī! Audzīs prē ceica, cǎ așǎ, baș ca teinīe a fost și uica⁸⁷ Ion ala ūeī, un șpīrdalnic ș-un flușturat, nu sē mai ocīeșǎ⁸⁸ 'n casǎ, și cǎ de nu ūerǎ ea, sǎ-l ūīnǎ 'n friu și sǎ-l fǎcǎ ūom, astǎdz ar fi nescīe sǎrāntocī, iar ūel o hulǎ!⁸⁹ Audzīs, cǎ muierēa-i stilpu cași.

— Flauzuri,⁹⁰ miscolānți⁹¹ și trancotce-fleancotcīe muierescī! Taman, iriș⁹² miscolānți!

— Cīe dzēu, nici acum nu crīedz și sē tce calcī dupǎ minīe, ca sē nīe meargǎ binīe?!

— Io? Cǎ doarǎ n'am mǎncat burīeți!

— Acru⁹³ vēd binīe, cǎ noi doi nu fǎcēm casǎ. Trǎiesce tu singur cumu-ți placīe și fi mic-marīe prestē teinīe, prestē minīe nu! Cǎ ūeu cu un nǎrǎvaș⁹⁴ ca teinīe, n'o pot ducīe! Casa-i a tǎ, ūș-a-i a mīe. Pr'undge-am tunat, pr'acolo ūes. Așǎ binīe sē sci! Șī punēndu-sē dē nou prē plāns, incīepū a-ș astringīe ūoalelīe.⁹⁵ Șī carīe ūoalǎ cum o luoa în mǎnǎ, dzīcea:

asta-i a mîe, asta iar îi a mîe; asta-i di la nunua; asta m'o cumpêrat-o tata! Tu nu m'ai făcut nimic, tîman nimic, de cînd mis⁹⁶ după teinîe! Asta-i di la ceica! Asta m'o dată uina⁹⁷ Așa! Tu vrîei numa sê fi mai marîe 'n casă și sê mē ameninîi cā mē ucîdz, dar nu m'ai făcut nimic! Nimic, nici un zgîrgorie⁹⁸ de așă nu m'ai cumpêrat. Astcea iar îs a mîele, cā țî le-am făcut îeu din pîndzā di la nunua; c'ai fost pilîeg⁹⁹ cînd m'am mărîtat după teinîe, n'ai avut nici chimîesă dē primînit.¹⁰⁰ — Și tot așă dzîcea, pînă strînsă tot dîn casă într'o poneava.¹⁰¹ — Acruma mē duc sē mîn¹⁰² prē tata cu caru sâ-mî i-a toată țeujîna¹⁰³ sâ-țî las iar goale corlatece¹⁰⁴ cum or fi fost, și cîrtoagele¹⁰⁵ dîn îele. — M'o țînea nunua cum o putcea, cum m'a țînut micutcea, cînd n'am sciut nici lucrā.

— Dar ce-ai dē gînd sē faci nîevastā? Cā doarā n'ai nărodzît! — Cîe ț-am făcut îeu țîie? Undge vrei sē tce duci?

— Lasă-mē sē mē duc, nu mē oprî! Prē mîie nu m'ai cumpêrat di la Turcî, sâ-țî fiu roabā! Am vînit dîn voîe bunā și dē drag după teinîe, ca cum vînie o fatā dîomînie, dup'un junîe d'omîniîe. Dacă-țî trêbe roabā și supusā, cumpêrā-țî. Sci tu ba!?

— Ian stai un pic¹⁰⁶ sē nîe vorbîm, ca oamenî! — Nu stau! La cîe sâ stau, cā țîie nu-țî trêbe muîerie cîe roabā, și îeu nu mis roaba tã! Audzîtu-m'ai, ba!?

— Doamnîe, Doamnîe! Ca bînie samîni mînta.¹⁰⁷ Dar ian stai, nu fi proastă sē nîe 'nțîlîegîem naintce, apî dē prē partcea mîe, dacā țî s'o urîț țîie dē comarnîcîie¹⁰⁸ mîelîe, tce poțî ducîe!

— Cîe sâ nîe 'nțîlîegîem? Tu nu vrîai înțîlîegîerie, tu vrîai roabā. Cu roabele nu tce 'nțîlîegî, cîe lîe porîncîescî. Io nu mis roabā sâ-mî porîncîescî!

— Doamnîe apêrā-mē și mē pîzescîe dē dracu și prē mîie și prē ea! Āsta nu-i lucru bun cîe-i fācăturā¹⁰⁹ prē casa noastrā. Cîe ț-o tunat țîie dē sē plîeci la amneadzădzu marîe, de cumedgia¹¹⁰ lumîi; ba 'ncā nicî nu stai sē nîe vorbîm, ca cum sē vorbîescîe un ūom cu muîerea, omîniîescîe?

— Tu nu sci vorbî omîniîescîe. Tu vrîai sâ-țî fiu aplecatā ca o roabā, dar aia nu vrîeu îeu. — Sci!?

— D'undgîe¹¹¹ sci tu cā îeu nu sci vorbî omîniîescîe?

— Apui ian¹¹² sâ tce aud!

— Apui bînie ascultā!

— Ascult, ascult!

— Tu dzîcî cā bîrbațî sē sâ tceamā dē muîerî, nu muîerîlîe de bîrbațî?

— Eî.¹¹³

— Și îeu dzîc, cā muîerea de bîrbat, nu bîrbatu de muîerie!

— Apui sînêtatce bunā; cumpêrā-țî roabā ca sē sâ tceamā de teinîe, cā îeu nu mē tefem. Lasă-mē sē mē duc.

— Ian stai cā nu mis gata. Nu tce las pînă nu-țî do vorbîesc.

— La cîe sē stau, cā ț-am spus cā roaba tã nu mis sē mē tceam dē teinîe. Lasă-mē nu mē oprî!

— Doamnîe, Domnîțā-Doamnîe, dar bînie samîni mînta! Tîman¹¹⁴ cum faciē ia cu bîetu socrumî-o. Dar lasă-mē sâ-țî do vorbîesc, apî dacā nu ț-o plācîa cum oîu dzîcîe îeu, sînêtatce bunā. Cu sîla nu tce țîn!

— Apui iaca tce-ascult. Dar nu tce lîega¹¹⁵ de nunua!

— Ascultā dragā nîevastā!..

— Nu-mî dzîce dragā, cā țîie nu-țî trêbe dragā, țîie țî trêbe roabā!

— Doamnîe cum iscî tu faciutā! Nu dai omulî nicî pacîe sē vorbîescā dac'o 'nceput a vorbî!

— Ba-țî dau, vorbîescē! Dar îutce, nu mē țînea 'ncrosnatā¹¹⁶ atîta cu țoalelîe 'n cap, cā nu mis roaba tã!

— Apî lasălîe jîos dîn cap pînă-țî vorbîesc ș-as-cultā cîe-țî spun, cā și mîie-mî placîe s'avem teicnā în casā.

— Iaca tce las. Vorbîescîe acnu!

— Ascultā darā cîe-țî spun: Mē gîndgîi, cā ca s'avem teicnealā 'n casā, haid sē faciē o probā!?

— Cîe probā!? O tu m'ai loat prē mîie probā?

— Doamne apîrā și pîzescîe, cā nu mai tacîe ca cîe-i cu spîni prē limbā!

— Ba iaca tac. Tac, tac. Iar sē nu mai dzîcî cā m'ai loat prē probā!

— Dar potcî-cā¹¹⁷ îeu am dzîs cā tce-am loat prē probā? Io am dzîs cā sē faciē o probā. Și care dîn noi doi o avîe dgîreptu, după ala sē fiîe. Vrîai?

— Cu cîe sē faci probā? Cu mîie? Aia n'o fi!.

— Nu cu teinîe mîi, dar amêdoi sē faciē aia probā, și cui o da lumîa dgîrieptu, adgîecătce: carî-o avîa dgîrept, dup'ala sē fiîe 'n casā.

— Cum, cum? Sē mîergîem di la casā la casā; o la moarā și 'n tîrg undge-i mai multā gîanie, sâ-i întrebām care cum sē tceam unîi d'alțî! Ho, ho, ho, ho! O, ho, ho! Ai faciē tu ș-aia cumedgie 'n sat? Noa, acru vêd cā nu iscî cu toatce apîlîe! Tce-ai faciē tu și — un fiscîrac¹¹⁸ s'alîergî a 'ntrebā la oamîni carîe nu sē tceam de muîerî? Facu-m sfînta cruce! Pfui! Îș schîpî¹¹⁹ 'n sîn. Doamnîe pîzescîe-ne de rêle!

— Mîi, dar n'o loa 'ntracolo, cā iei numîle Domnului îndêșert! Nu mē loa 'n aiurea,¹²⁰ cā io n'am dzîs sē mîergîem di la casā la casā, dar am vrut sē dzîc...

— Ce-ai vrut tu sē dzîcî, sci tu io. Vrîai sē probîescî, o mîi sînt oamîni carî nu sē tceam dē muîerî!

— Aia,¹²¹ aia am vrut sē dzîc, dar nu așa cum dzîcî tu, cîe tu nu mē...

— Tu dutce sîngur dē-i întrebā dacā nu țî rușînie! Io n'am lipsā dē 'ntrebāt gîania dîn sat carîe sē tceam dē bîrbațî. Io nu mîerg!

— Dar nicî io nu vrîeu sē-i întreb d'adreptu, dar vrîeu sē faciē o probā, și iaca cum: Uîț-tce icîa¹²² cîijmîlîe astcea noi, sē lîe ducîem întîrg. — Io sci tu cā pîerd vr'o 5—6 fl. prē lîe, și lucru mîeu, dar ca s'avem teicnā 'n casā, fîă ș-așa. — Dzîc le-om ducîe 'n tîrg, și care-o vîni sē lîe 'ntrebe, le-om spu-nîe cā nu nis dē vîndzare, dar lîe dām d'afîtcea¹²³ alua,¹²⁴ carîe nu sē tceam dē muîerîe! Vrei așa!?

— L'asta mē prînd. Dar sē nu ūmbli cumva cu poșovaica,¹²⁵ și 'n tîrg sē nu tce mîestăcî la cî-oî vorbî și faciē îeu. Și iaca-țî spun mai dînaintce, c'ai pîerdut rāmășagu. Și d'o fi ūom sâ nu sē tceam dē muîerîe, s'ai tu dgîrept; iar dē n'o fi, sâ-țî iasē nărodzîlîe dîn cap, și ș-aia, cî-o dzîs popa la cununiā. O nu sci tu dzîcala rumîneascā: „cā s'ascultî cîe dzîcîe popa, dar sē nu faci cîe faciē popa, cā-s popî și dē carîe mî-nāncā dē slastā¹²⁶ întîzîlîe dē post⁴!

— Așa sē fîă, îchîlîe bîrbatu. Nu sci tu sînsu, cā sē jîoacā cu jêghîu!¹²⁷ Nu sci tu, cā încā nu s'o născut ūom prē lumîe, prē carîe sē nu-l fîă ars muîerîe — cînd o vrut — fîă cu una, fîă cu alta; dar de răz-bîț¹²⁸ cu muîerîe, n'o mîi răzbit ūom!

Cu asta tocmealā,¹²⁹ bîetu pîpucarîu, îș lă o sar-cîinā grîe dē prē îniimā. — Pîpucarîța lasā țoîba¹³⁰

din cap, și orindgi¹³¹ iară cum o fost prîn casă; precând păpucariu vicsui frumos cîijmilie de pricină, dē sē i sē lasă ūomului la ielie; dar păpucărița icleană,¹³² līe unsă binie-binie cu untură dē pīesce. Icea,¹³³ cā pintru ca să fiē moi . . .

Mānie dzi fiind baș dzi de tirg, plēcarā ca de rind¹³⁴ amēdoī cu tirgovina¹³⁵ 'n tirg, luvind¹³⁶ cu iei și cîijmilie, cari-o sē lie aducă tcicnă¹³⁷ cași. Pāpucariu-ŋgindurit,¹³⁸ iar păpucărița toată ris și voie bună . .

În tirg, cum ajunsērā și intcinsērā șatra, viniērā întrebătorī. Ca și fulgieru de iutce, așa sē lași în tot tirgu vīesta, cā un păpucariu dā o pārechie de cîijmie noi-nouță omului aluīa, carie nu sē tceemie dē muierie.

Nu-i vorbā. Sē 'ntrēciau vitceji de întrebătorī, dē toate națiile din mincata¹³⁹ ala, ca porumbiī la porumbariū, — unu iēsā, altu tunā; — dar cu toată vitcejiia lor, cîijmelie nu sē clīintescē¹⁴⁰ din loc.

Și, ca sē nu 'nșir vorbie multce și 'n taină, ca pān' acnū, s'o scurtecdz și sē nu vā spun d'arindu prē toți vitceji ahāia¹⁴¹ ce-or pāit; — una însă, mē rog dē dumniavoastrā, fire-ați înteliept, și sē vē ținā Dumniēdzēu și prē voi și mintcea voastrā și gloata voastrā, dacā viți avīē, dē nu, sē vē dgīe Dumniēdzēu la toți, — ca miie, — cātā frundzā și iarbā, pān' s'o 'nmulți neamu nostru, ca stēlele cīerīului și ca nāsīpu mării, — sē nu carie cumva sē crīedgīēți vr'unu, cā și ieu am fost intr'ai vitceji d'acolo! Cā ieu n'am fost. Dacā nu mē crīedgēți iaca mē și jfor cā n'am fost: „Sa-l ia izdatu pr'al cīo fi fost cāndva la așa o mirodzēniē¹⁴² Nu dzo¹⁴³ nu! Numa miie iar m'o spuso gazda mīeu Pētru Florea din Arad, Dzēu sāl iertce d'o fi murit, și sāl-ī ajūtce d'o trāi, cā dzēu și bun ūom o fost. Patru ani am fost la scoala ungureascā și la prēpārāndiē in Arad, și toți 4 ani am fost la iel în cost și cfartir. D'o fi murit, sciu c'o murit cu doru mīeu. Cā dzēu și io-l doresc și prē iel, și prē fite iertatā mama Ana soșiia dumniālūi, o muere, pita lu Dumniēdzēu de bună. Dar io iar n'am fost rēu, cā cinīe m'ar fi și ținut atāta vac de vrieme 'n casā, și rēu. Api vidgēți, gazda ala a mīeu, cānd viniām dī la scoalā, cu capul tobā dē cartee, iel iar imī făcea capul oboroc¹⁴⁴ cu povescile lui, și dzēu il ascultam mīe cu drag ca prē domnu Gavra in scoalā, cu „Noricumul subt Romani“ ș. a. de cari nu mīe țin mintce; dar alea lu moșu Pētru, toatce le țin în cap; și acnu, dupā 30 de ani vidgēți cum vi līe sciu spune de binie, par c'aș citci-līe¹⁴⁵ din cartee! Așa darā sē mē crīedgēți cā ieu n'am fost atunci decāt dī la 14 pānā la 17 ani, și cānd am fost dē 18 ani am și fost dascāl; și abia la 22 de ani m'am însurat. Cānd însă s'o fi 'n-templat povesta cu papucariu și păpucărița noastră, Dumniēdzēu scīe, cānd drac o fi fost, dzisa lu moș Petru; numa io v'o spun cum m'o spus-o iel, și cum vidgēți binie cā ș-adz ū așa, și nu-i minciunā! . .

Cum dziș așadarā, sē vē spun numa prē trii inși din trii feluri de nāții, ce-or pāit cu păpucărița și cu cīijmilie cu pricinā:

— Cum dā csizma maistore? il întrēbā un pinctinat¹⁴⁶ d'ai mustatceași.¹⁴⁷

— Nu līe vind prē banī pāitaș,¹⁴⁸ ci līe dau d'afitcā aluīa, carie nu sē tceemie dē muierie!

— No, io spuneți la voi, tu nu aflat ala omule la Magyarországú! Dzisā mustātceatu scāpānāndu-se.

— Nu darā! Doar n'or fi toți ominii ca voi:

Ungur,

Bun gur . . .¹⁴⁹

Cānd pāsescē

Zdrincāniescē.¹⁵⁰

— Cum șisme, Herr meister?

— Nu-s scumpie, jupāne. Līe dau d'afitcea aluīa ūom, car'e nu sē tceemie dē muierie.

— Na! Io nu șeme te muere, tai la mini șis-mile!

— Tomna aia astcēpt și ieu. Uomu mīeu. Audz niēvastā?

— Binie, binie bārbatce, dar nu tce grābi cu Dumniēdzēu sē-l iertce. Māi astcēpt' oțirā!¹⁵¹ Apoi sē intoarsā la Neamț și-i dzisē: Dumniata¹⁵² iscī carie dzicī ca tu¹⁵³ nu tce tceemie dē muierie?

— Na! ves bini io nu șeme te muera.

— Api binie darā, cīijmilie-s a tālīe. Dar nu sē cadge sē līe duci cīijmilie goalie 'n mână, adū cīeva sē līe 'nvāluim.

— Ei, io nai cu șc volui, io tuș la muna.

— Eī n'ai! Iaca cārpa aia in pozonariu, in aiia-s bunie de 'nvēluit.

— No frailic! Teț bini! Atunci sē fi țis la mini șupuneasa meu, che fașem sactuch șmuțig?

— Vīedz aia o fi aia!¹⁵⁴ dzisā păpucărița, tce tceemie dē jupāneasa tā. Binie faci cā ca fracā nu tu. Dar cīijmile lasālīe, și tce carā d'aici, cā și dē tcine-i numa gura! — Audziș bārbatce!?

— Cum dai cīijmilie maistore? dzisā un suc-mādzat¹⁵⁴ de Romān.

— D'afitcea, dacā nu tce tceemie dē muierie!

— Atunci is cīijmilie a mielīe, findcā¹⁵⁵ ieu nu mē tceemie dē muierie!

— Ținē darā traista¹⁵⁶ aia sē līe bāgam in ea, dzisā păpucărița.

Uomu lā cīijmilie in mână ca sē līe bagie 'n traista. Dar cīijmilie fiind vicsuite, apui binie unsā, sē tot imā (mānji) prē mână dē ielīe, daia dzisā: las' cā līe duc in mână, cā sē imā trașița dē iele.

— Ba nu, in traista, — dzisā păpucărița, — cā n'o sē līe duci dē comedgiē in mână.

— Ei, dar vīedz cā sē imā trașița dē iele, și ce-o sāl-mī dzicā nevasta acasā, cā i-am imat trașița?

— Aia io nu pot sci, ce-o dzicē cātrā tcinē niēvasta tā acasā, ea poatce-cā tce-ar și batce dacā i ima traista. — Dar io-ți dzic: sē lași cīijmile, și sē tce spieli d'aici. Pintru-cā ūomu carie nu sē tceemie dē muierie, nu-i pasā dē sfada muierii d'acasā. findcā i-o imat traista. Carātce!

Toți risērā de suc-mādzatu ala, carie plēcā d'acī plēscīs,¹⁵⁷ ca un cāțel bātut și cu coada 'ntrā picioarie; dē rușinie.

Di la o vriemie, nu mīe vini nime sē 'ntrēbie dē cīijmie, ba plēcānd și gloata dē mirodzēniē, plēcarā și păpucariu cu păpucărița cātrā casā.

Ajjuși acasā, păpucariu trist; iar păpucărița toată voie bună, ii dzisē: Vēdzuș dragā bārbāțele, cā nu-i ūom sē nu sē tceeamā dē muierie!?

— Vēdzuși, dzēu vēdzuși niēvastā. Tāman așa fū, prēcum dzisēsī tu!

V'am spus, cā numa¹⁵⁸ dēcānd am audzit ieu astā poviestā, or trecut prēstā 30 d'ani; dar incā dēcānd s'o fi intēplat. Multā vriemie! — Și incāt sciu io din pāitce ș-audīce, nu s'o mai schimbat lumea d'asa.

Am dgireptu oamini buni? Ba?

Maidan în octombrie 1897.

(Va urmā.)

LIUBA-IANA.

Poesii populare.

(Din Bănat.)

Dracu bade ți-i de vină,
Că ți-i casa șindilită
Și mândruța ți-i urită;
Dracu bade ți-i de vină,
C'ai casă cu coș de piatră,
Și mândruța ți-i buzată,
Pune-i clopote pe buze
Și-i dă drumu 'n cucuruze
Să pască iarbă și frunze,
Să se subție la buze.

Cătu-i lumea și țara,
Nu-i mândruță ca ș-a mea;
Cătu-i lumea și țara
Nu-i oraș ca Lipova,
Nici frumoasă ca mândra;
Când o bate vântu 'n față,
Umple lumea de dulceață,
Când o bate vântu 'n dos,
Umple lumea de miros.

Bate vînte sălcile,
Să pornească luntrile,
Să pornesc și eu cu ele,
Pân' la țîrg la Sighidin
Sa-mi cumpăr un brău de în
Ș'o măramă de mătasă,
S'o trimet la mândr' acasă,
Ea să vadă și să creadă,
Cum mi-i inima de neagră,
Ca imala primăvara,
Călcata de multe carē,
De carē crișonănești,
Și catane 'mpărătești.

De din sus de »Leucușesci,«
Dar tu mândră ce plivesci?
Eu plivesc o măereană,
Să fac lui bațio pana,
Pălăria-i de mătasă,
De trei fete mari aleasă.

Când eram eu junelaș,
Mergeam seara prin oraș,
Tot cântând și fluerând
În frunze verde dîcînd,
Când fetele-mi d'auđau,
Cătri* verđi îmi deschideau,
Și lampele aprindeau,
Frumos nume că-mi puneau,
„Spate late de voinic,
„Buze moi de copil mic.“
Iar dacă me însurai,
Mergeam seara prin oraș,
Tot cântând și fluerând,
Și 'n frunze verde dîcînd,
Când fetele-mi d'auđiau
Cătri negre închideau,
Lampele le a sîngeau,
Urit nume că-mi puneau;

* Altcum prin Bănat „șolocateri“.

„Spate late îngârbovate.
„Urite buze strîcate“.

Coconiță după țeară
Ce ți-i gura-așă amară,
Vin la noi la București,
Gura să ți-o îndulcești,
Cu zăhar și cu smochine,
Și cu gura dela mine.

Cum nu-i doru mare căne,
Peste multe dealuri vine,
Și se bagă 'n sîn la mine,
Și me 'ntreaba de mărgele:
„Cine-a dat banii pe ele?“
Cel cu buze subțirele!
Și me 'ntreabă de cercei:
„Cine-a dat banii pe ei?“
Cel cu ochii mititei!

Culese de:

I. FURDIANU.

Cea mai frumoasă femeie din lume. — După afirmarea celor mai celebri scriitori, cea mai frumoasă femeie din lume, care nici n'a avut păreche și nici nu va avea, a fost Paula de Wignier, o contemporană a lui Petrarca.

Femeia aceasta e descrisă ca o frumusețe extraordinară și minune a naturii; așa încât toți căți au vădut-o nu au mai fost în stare să se libereze de sub farmacele ei.

Dacă Paula de Wignier eșia la plimbare în Toulouse, orașul seu natal, lumea o urmăria cu un adevărat fanatism, tineri și bătrâni, femei și copii, toți se opriau și o admirau, urmărind-o ceasuri întregi în decursul plimbărilor sale.

Fanatismul poporului față de frumoasa femeie a ajuns cu timpul la așa grad, încât parlamentul din Toulouse, temându-se de tulburări s'a vădut nevoit a da o ordonanță, în urma căreia frumoasei Paula nu i se mai permitea să umble fără voal pe față pe străde.

Urmarea acestui ordin a fost că populația din Toulouse s'a adunat în masă înaintea parlamentului, făcînd o adevărată revoluție, pentru că parlamentarii îi lipsiră de vederea acelei frumuseți fenomenale, și cerînd ca ordonanța să fie abrogată.

Spre a liniști poporul, parlamentul a dat o nouă ordonanță, prin care se permitea frumoasei femei ca în fiecare săptămână să poată sta 2 zile cu fața descoperită, inse numai la fereastra casei sale.

În zilele când îi eră permis Paulei să stea la fereastra, în orașul Toulouse întreg eră o adevărată fieber printre locuitori. Nimeni nu se mai gândia la afacerile lui personale, ci cu toții se grăbiau să se îndese sub ferestrele frumoasei Paula, ca s'o admire, îmbătându-se de orbitoarea ei frumuseță.

Paula de Wignier a făcut recurs în contra deciziunii parlamentare prin care ea eră terorizată în așa chip, dar parlamentul i-a respins recursul, firește în termeni foarte afabili, și ordonanța a ramas tot în vigoare.

De Wignier și-a păstrat orbitoarea frumusețe până la etatea de 88 de ani, și în tot cursul vieții sale, frumusețea numai neplăceri i-a pricinuit.

Lucrul acesta poate servi ca o mângăiere pentru femeile mai puțin frumoase.

SALON.

Academia Română.

— Ședința ultimă. —

Dl Michaescu premiat. Se pune la vot lucrarea dlui St. Michaescu, „Vârtejul cu abur” și întrunește 14 voturi albe și 7 negre; prin urmare intrunind două treimi, lucrarea se declară premiată.

Secțiunea istorică anunță că s'a constituit alegându-se președinte dl Vinc. Babeș, vicepreședinte dl V. A. Urechia.

Secțiunea științelor s'a constituit astfel: președinte Aurelian, vicepreședinte dr. Felix.

Dl Duiliu Zamfirescu punându-se la vot pentru a fi ales membru corespondent în secțiunea literară, întrunește 16 voturi albe și 6 negre; prin urmare se proclamă ales.

Dl D. A. Sturdza se alege secretar general pe 7 ani; dl Sturdza mulțumește pentru alegerea sa.

Președinte al Academiei se alege cu 13 voturi din 22 votanți dl P. Poni. Nou-alesul mulțumește adânc mișcat pentru onoarea ce i s'a făcut. Fostul președinte, dl N. Kretzulescu, părăsind scaunul presidential, mulțumește pentru onoarea ce i s'a făcut în 3 ani după oaltă.

Vicepreședinți ai Academiei s'au ales din secțiunea literară dl D. C. Ollanescu, din secțiunea istorică dl V. A. Urechia, din secțiunea științelor dl Fălcoian.

Resumatul lucrărilor sesiunii. În fine secretarul general D. A. Sturdza citește raportul seu despre lucrările sesiunii generale.

Închiderea sesiunii. Președintele P. Poni închide sesiunea prin cuvinte călduroase.

Caprele negalante.

Primăvara mult dorită a sosit. Doue dame au eșit la plimbare și și-au cules un mănunchiu de flori. Vesel se duceau ele cătră casă, ca să-și împodobească și casa. Dar pe drum iata turma de capre. Când vîd florile, nici una nici două, sar să le rapească. Se sperie damele și căprarul din dos suride și nici că-i trece prin minte să abată din cale caprele negalante.

LITERATURĂ și ARTE.

Un țeran harnic. Sub acest titlu a apărut un elegant volum de dl I. Kalinderu, membru al Academiei Române, conținând discursul dsale rostit la o serbare școlară. Volumul conține și două ilustrațiuni, portretul a celui țeran (Vas. Cosma cu soția) și școala ridicată de densus.

Adunare de proverbe populare. Comitetul despărțământului I al Asociațiunii adresează prin președintele I. Papiu și secretarul dr. Elie Cristea un apel la toți cărturarii poporului, rugându-i să adune proverbele populare și să le trimită secretarului.

C E E N O U ?

Un tren femeesc. — Un tren în care sînt numai femei și care e condus de femei, — nu e ceva de rînd. Luna trecută, un astfel de tren a circulat între Siracuza și Thonsand Island, în Statele Unite. Fusesse comandat într'adins de asociațiunea „Woman's Cristian” și se urcaseră în el 900 de femei. Pe mașină se află nevasta primarului din Thousand-Island. La fiecare vagon eră o conductoare și o controloră îmbrăcate în uniforma funcționarilor căilor ferate americane. Escursiunea s'a terminat printr'o preumblare cu vapoarele pe locul Ontario. În scopul acesta se comandaseră două vapoare cari de la fochist și de la întinătorul de pânze, până la ofițeri, nu aveau ca funcționari de căt femei. În tot cursul excursiunei, damele astea au fost numai singure între ele, fără nici un singur bărbat cu care să vorbească. Dacă au petrecut bine, nu se șcie, dar de sigur au dovedit cea ce au voit, anume că pot să se preumblă cu trenul și cu vaporul fără ajutorul bărbatilor

Dansatori pe biciclete. Pe căt de mare eră la început antipatia cu care au fost întîmpinate bicicletele din partea unor cercuri ale societății, pe atît de mare este avîntul ce l'au luat astă-đi. În Anglia au ajuns așá departe încât pentru apropiatul carneval se fac de pe acum pregătiri pentru arangiarea mai multor baluri, în care părechile dansatoare vor jucá numai pe biciclete. Inițiativa pentru aranjarea balurilor s'a luat din partea claselor alese ale societății engleze. Se vor jucá nu numai jocuri de coloană, cum sînt cadrilurile, ci și valsuri, polce etc. Părechile dansatoare, se înțelege, nu se vor mai prinde peste mijloc, ci dansatorul și dansatoarea vor merge unul lângă altul, ținînduse de braț, iar cu cealaltă conducînd biciclul. În Londra se lucrează încă de pe acum la transformarea unor sale de bal, înlocuind parchetele cele netede și strălucitoare cu podele acoperite cu un stat de piele franțuzească. Costumele damelor nu vor mai fi lungi cu șlepuri, ci scurte cum sînt obiiciute costume pentru biciclul.

Proprietar, redactor respunđător și editor:

IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

Păziți-ve sănătatea!

Tuturor celor-ce sufer de **boale de plept**, de **boală de apă**, de **mistuire nerogulată**, **dureri de stomac** de **renmatism**, **gutural**, **durere de ochi**, și alte boale lăuntrice, apoi pentru **boalele de copii**, se recomandă cu multă căldură

Medicamentele Kneippiane

pregătite strict după îndrumările celebrului S. Kneipp și întrebuintate cu cel mai mare succes de mii de bolnavi.

Se pot căpêta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui *Dr. Iulius Schopper* în Oravița (Krassó-Szörény m.).

 Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita farmacie!

9—10